

لایفو و فایفو چیست؟

روش‌های لایفو و فایفو در محاسبات و انبارداری به وجود آمده‌اند، چون کسب‌وکارها باید به طور منظم بر امور مالی و حسابداری شرکتی خود نظارت داشته باشند و اطلاعات و داده‌های این حوزه را آنالیز کنند. موجودی کالا برای بسیاری از شرکت‌ها بخش بزرگی از دارایی آن شرکت را تشکیل می‌دهد که بخش مهمی از ترازنامه شرکت را نیز به خود اختصاص داده است. همچنین اگر سرمایه‌گذاران و سهام‌دارانی در شرکت وجود داشته باشند تمایل دارند که از نحوه ارزیابی کالاها و موجودی شرکت اطلاعات داشته باشند.

روش و شیوه محاسباتی که هر شرکت و کسب‌وکار برای تعیین ارزش موجودی خود استفاده می‌کند، به طور مستقیم در صورت‌های مالیاتی تأثیرگذار است. اصول حسابداری پذیرفته‌شده عمومی GAAP سه روش لایفو، فایفو و هزینه میانگین را در تعیین ارزش موجودی هر شرکت مجاز می‌داند که کسب‌وکارها یکی از آنها را برای انجام محاسبات خود انتخاب می‌کنند. پیش از آنکه به معرفی کامل لایفو و فایفو بپردازیم بهتر است با مفهوم موجودی کالا بیشتر آشنا شویم.

برای دریافت دمو نرم افزارهای لجستیک

در عمل، اجرای دقیق روش‌های FIFO و LIFO بدون استفاده از یک نرم‌افزار انبار و حسابداری انبار استاندارد تقریباً غیرممکن است؛ چرا که ثبت دستی ورود و خروج کالا معمولاً با خطا و مغایرت همراه می‌شود.

موجودی کالا

موجودی از مهم‌ترین دارایی‌های هر شرکت و کسب‌وکاری است که در فرایند تولید نشان می‌دهد چه میزانی از محصولات یا مواد اولیه لازم برای انجام فروش در اختیار شرکت قرار دارد. اگر هر شرکت و کسب‌وکاری موجودی لازم را نداشته باشد، نمی‌تواند محصولی را به فروش برساند و درآمدی داشته باشد. لذا تهیه و نظارت بر موجودی اهمیت بسیار زیادی دارد.

موجودی کالا یا Inventory را فهرست موجودی یا موجودی انبار نیز می‌گویند. موجودی کالا شامل کالاهای یک شرکت در سه مرحله تولید می‌شود. این سه مرحله عبارتند از:

1. کالاهایی که مواد اولیه در چرخه تولید به شمار می‌روند.
2. کالاهایی که در حال تولید هستند.
3. کالاهای تولید و تکمیل‌شده در چرخه تولید که آماده فروش شده‌اند.

به عبارت دیگر می‌توان گفت موجودی کالا تمام مواردی را در بر می‌گیرد که یک واحد تولیدی جهت ساخت و تولید محصول، خریداری کرده و به انبار خود منتقل ساخته

است و یا در خط تولید در حال تکمیل و نهایی‌سازی محصول است. فهرست موجودی به این ترتیب به دست می‌آید که از لیست کالاهای خریداری‌شده توسط شرکت، کالاهایی که به فروش رفته را کسر می‌کنند تا موجودی انبار آن شرکت به دست آید.

در حسابداری موجودی کالا در هر مرحله از تولید هر کالایی ارزش مشخصی خواهد داشت و به عنوان دارایی شرکت طبقه‌بندی می‌شود. این دارایی چون قابل فروش است و در آینده به پول تبدیل می‌شود باید ارزش آن به درستی و دقت محاسبه شود.

انواع روش‌های ارزیابی موجودی (لایفو و فایفو و هزینه

میانگین)

فایفو FIFO و لایفو LIFO و هزینه میانگین روش‌های ارزیابی موجودی کالا و انبار محصولات در حسابداری هستند.

فایفو مخفف First In, First Out به معنای اولین ورود، اولین خروج است. قیمت هر کالا در این روش بر اساس هزینه اولین دوره خریداری شده محاسبه و در موجودی کالا ثبت می‌شود. مثلاً اگر طی چندین دوره فروش قیمت یک کالای واحد به دلایل مختلفی بالا یا پایین رفته باشد، در حسابداری قیمت اولین مرتبه خرید به عنوان معیار و قیمت کالا در نظر گرفته می‌شود. در روش فایفو محصولی که زودتر وارد انبار شده، قبل از همه نیز از انبار خارج می‌شود. در این روش شناسایی تغییرات قیمت کالا نسبت به روش لایفو دقیق‌تر است.

لایفو مخفف Last In, First Out به معنای آخرین ورود، اولین خروجی است. قیمت هر کالا در این روش بر اساس هزینه آخرین دوره خریداری شده محاسبه و در موجودی کالا ثبت می‌شود. در روش لایفو موجودی کالاهای انبار بر اساس تاریخ ورود به انبار محاسبه نمی‌شود. به عبارت دیگر می‌توان گفت کالایی که در آخرین مرحله وارد انبار شده است، در اولین مرحله از انبار خارج می‌شود. این روش برای شرکت‌ها و کالاهایی که با تغییرات قیمت مواجه هستند، مناسب‌تر است.

استفاده از لایفو و فایفو در حسابداری تأثیر زیادی بر گزارش سود و زیان و مالیات پرداختی دارد. انتخاب روش لایفو سود را کاهش می‌دهد و مالیات پرداختی را نیز کمتر

خواهد کرد. هزینه میانگین در تعیین ارزش نهایی کالا و موجودی، میانگین تمام واحدهای موجود برای فروش را محاسبه می‌کند.

انتخاب روش لایفو و فایفو

در انتخاب هر کدام از این دو روش فاکتورهای متعددی مؤثر هستند که برخی از آنها عبارتند از ارزش کالا، تغییر قیمت کالا در بازار، نیاز به مدیریت موجودی و نحوه محاسبه هزینه فروش محصولات. عملیات حسابداری در هر دو روش نیاز به ثبت کامل تاریخچه حرکت موجودی محصولات دارد.

در برخی از موارد برای شرکت‌هایی که در انبار خود تنوع بالا یا دوره‌های موجودی طولانی دارند نمی‌توانند از این دو روش استفاده کنند.

موارد گوناگونی مثل سیاست‌های قیمت‌گذاری و خرید، هزینه‌های عملیاتی، حجم فروش و حوزه فعالیت هر کسب‌وکار در انتخاب روش ارزیابی بهینه موجودی و مدیریت دارایی‌ها مؤثر خواهد بود.

لایفو و فایفو و مالیات

قوانین کشورها تعیین‌کننده روش محاسبه مالیات از لایفو و فایفو است. در بسیاری از کشورها می‌توان برای محاسبه هزینه فروش محصولات از هر دو روش استفاده کرد. اما در برخی از کشورها فقط از روش فایفو برای فروش محصولات استفاده می‌شود.

لایفو به بنگاه‌های اقتصادی امکان می‌دهد که هزینه فروش محصولات را بیشتر از زمان خرید محاسبه کنند و در نتیجه مالیات کمتری پرداخت کنند. اما از طرف دیگر ممکن است روش محاسبه لایفو به نفع شرکت‌ها نباشد چون با کاهش سود ناخالص و در نتیجه کاهش ارزش سهام شرکت نیز خواهد شد.

شباهت لایفو و فایفو

این دو تکنیک با وجود نحوه محاسباتی متفاوت، شباهتهایی نیز با هم دارند. در هر صورت هر دو روش وابسته به موجودی باقی مانده و هزینه‌های شرکت و کسب‌وکار هستند. این هزینه‌ها می‌توانند شامل هزینه‌های تولید یا دیگر هزینه‌ها باشند.

تفاوت لایفو و فایفو

روش ارزش‌گذاری موجودی کالا برای هر شرکتی ممکن است با توجه به نوع فعالیت و حوزه کاری آن متفاوت باشد. به همین دلیل تفاوت‌های لایفو و فایفو را در ادامه می‌آوریم تا با دلیل انتخاب هر کدام از آنها بیشتر آشنا شوید.

ارزش‌گذاری به روش فایفو شاخص بهتری برای اعلام ارزش موجودی نهایی انبار است. زیرا در این روش اقلام قدیمی‌تر، زودتر به مصرف می‌رسند و جدیدترین اقلام نیز قیمت فعلی بازار را خواهند داشت. در بیشتر کسب‌وکارها و شرکت‌ها انتخاب روش فایفو منطقی و مناسب است، زیرا این روش ارزش‌گذاری هم نشان‌دهنده برنامه تولید آنها خواهد بود و هم اجناس و کالاهای انبار به ترتیب ورود به مصرف می‌رسد و بر اثر مرور زمان دچار فساد، تخریب و از رده خارج نمی‌شوند.

شرکت‌های تولیدی و مواد غذایی از این روش استفاده می‌کنند و قدیمی‌ترین موجودی خود را در تولید به مصرف می‌رسانند. استفاده از روش فایفو یا لایفو با توجه به عوامل متعددی خواهد بود. اما در کل می‌توان تفاوت‌های این دو روش را به این صورت عنوان کرد:

- لایفو قدیمی‌ترین موجودی و فایفو جدیدترین موجودی را در انبار نگه می‌دارد.
- قیمت تعیین‌شده در لایفو نشان‌دهنده بهای تمام‌شده کالا و قیمت در فایفو نشان‌دهنده قیمت فعلی برای موجودی‌های به فروش نرفته است.
- لایفو امکان تخمین موجودی رو ندارد، فایفو دارد. (بر اساس استاندارد گزارش مالی بین‌المللی)
- در اقتصاد تورمی لایفو سود درست را نشان می‌دهد اما فایفو عدد درستی را بیان نخواهد کرد.

تأثیر تورم بر لایفو و فایفو

هر سه روش ارزش‌گذاری موجودی انبار (لایفو و فایفو و هزینه میانگین) بدون تأثیر تورم نتایج کاملاً یکسانی خواهند داشت. اما تورم در اقتصاد جامعه امروزی اجتناب‌ناپذیر و تأثیر آن ممکن است بسیار آسیب‌رسان وضعیت اقتصادی هر کسب‌وکار و شرکت باشد.

تأثیر تورم بر لایفو

اگر محاسبات قیمت‌گذاری و فروش بر مبنای روش لایفو انجام شود، از آخرین اقلام موجودی برای تعیین ارزش یا بهای تمام شده کالا یا محصولی که به فروش می‌رود استفاده می‌شود. به عبارت دیگر موجودی قدیم‌تر که ارزان‌تر هم به دست آمده دیرتر فروخته خواهد شد. در این روش شرکت سود یا درآمد خالص کمتری برای ثبت در دوره مالی خود خواهد داشت. این کاهش سود به معنای مالیات کمتر خواهد بود.

تأثیر تورم بر فایفو

زمانی که محاسبات ارزش‌گذاری کالا به روش فایفو باشد، قدیمی‌ترین موجودی زودتر به مصرف می‌رسد. موجودی جدیدتر و گران‌تر در مراحل بعد مصرف می‌شود و در

محیطی که با افزایش قیمت روبرو بوده در ترازنامه قرار می‌گیرد. به این ترتیب درآمد خالص افزایش خواهد داشت چون ممکن است از موجودی‌هایی استفاده شود که در گذشته خریداری شده‌اند و تورم فعلی بر آنها اعمال نشده است. اما با افزایش درآمد خالص، بدهی مالیاتی شرکت هم بالاتر خواهد رفت.

تأثیر تورم بر روش هزینه میانگین

این روش نتایج را به دست می‌آورد که حدی بین لایفو و فایفو دارند. بدون در نظر گرفتن وضعیت مالیاتی که به وجود می‌آید، این روش از دو روش دیگر منطقی‌تر خواهد بود اما فقط در زمانی که تورم رو به رشد باشد. در صورتی که قیمت‌ها در حال کاهش باشند بهتر است از این روش استفاده نشود.

در ارزش‌گذاری به روش لایفو ممکن است که موجودی باقی‌مانده در انبار قدیمی یا منسوخ باشند، زیرا لایفو ارزش دقیق یا به‌روز موجودی را ارائه نمی‌کند. ارزش ارقام در انبار ممکن است کمتر از قیمت‌های امروزی آنها باشد. با توجه به میزان رشد نرخ تورم و ناپایداری قیمت‌ها می‌توان گفت که لایفو برای بسیاری از شرکت‌ها و کسب‌وکارها روش محاسبه ارزش موجودی واقع‌بینانه‌ای نیست. معمولاً هیچ شرکت و کسب‌وکاری تمایل ندارد که موجودی قدیمی انبار خود را رها کند و از آخرین موجودی خریداری‌شده برای تولید محصولات خود استفاده کند. این روش به ویژه برای شرکت‌هایی که با مواد غذایی و مواد فسادپذیر سروکار دارند مناسب نیست.

مزایا و معایب روش لایفو و فایفو

در این بخش به طور جداگانه و به اختصار به معرفی معایب و مزایای دو روش لایفو و فایفو می‌پردازیم.

مزایا و معایب لایفو

- اصل تطابق در آن رعایت می‌شود.
- با وجود تورم همیشگی این روش برای شرکت‌ها سودمندتر است.
- فروش کالای گران به معنای درآمد خالص پایین و در نتیجه کاهش بدهی مالیاتی است.

- این روش در دوران تورم درآمد شرکت را کاهش می‌دهد. کاهش درآمد با تأثیر منفی بر سرمایه‌گذاران همراه است.
- ترازنامه مالی شرکت معمولاً کمتر از میزان واقعی اعلام می‌شود چون ترازنامه بر اساس قدیمی‌ترین هزینه‌ها تنظیم می‌شود.
- با توجه به مزیت‌های محاسباتی که لایفو دارد، برخی از کسب‌وکارها به خرید مقادیر زیاد مبادرت می‌کنند که ممکن است در آینده آنها را دچار مشکلات مختلفی کند.
- میزان سود در این روش دچار تحریف می‌شود.
- امکان دستکاری گزارش‌های مالی در این روش افزایش می‌یابد.

مزایا و معایب فایفو

- در این روش از فاسد شدن و یا باطل شدن کالا به دلیل منقضی شدن آن جلوگیری می‌شود.
- روش فایفو با صرفه‌جویی در هزینه و زمان همراه است و قیمت بر اساس پیوستگی جریان نقدی مطابق با فرایند مثبت گذر زمان محاسبه می‌شود.
- گزارش مصرف موجودی فضای انبار به ترتیب زمان ورود خواهد بود.
- فایفو مشکلات ناشی از برآورد هزینه در نقطه فروش را برطرف می‌کند.
- سادگی و راحتی روش فایفو انجام آن را راحت و کاربردی می‌کند.
- در روش فایفو امکان دستکاری و تخلف گزارش‌های مالی را به حداقل می‌رساند.
- در این روش کالای نامرغوب یا معیوب سریع‌تر شناسایی می‌شود. با اقدامات

پیش‌گیرانه و جبرانی مثل مرجوع کردن کالا، می‌توان از اتلاف سرمایه جلوگیری کرد.

- موجودی در گردش به حداقل می‌رسد.
- از خواب سرمایه جلوگیری می‌شود.
- با وجود تورم دائمی در اقتصاد کشور، این روش سود بیشتری را نشان می‌دهد که در نتیجه مالیات بیشتری را به دنبال خواهد داشت.
- در دوره‌های تورم بسیار شدید این روش محاسبه سود بسیار زیادی را برای شرکت نشان می‌دهد که در واقع نادرست است.
- این روش افزایش سود ناخالص و خالص را در زمان افزایش قیمت کالا نشان نمی‌دهد.
- در این روش بهای جایگزینی در محاسبه سود نادیده گرفته می‌شود.
- اگر نوسانات بازار شدید باشد این روش مفید نخواهد بود، زیرا در زمان محاسبه ممکن است هزینه‌ها با دوره خرید اولیه کالا تفاوت بسیاری داشته باشند.
- فایفو بر اساس نرخ تورم قیمت‌گذاری را انجام می‌دهد که ممکن است با توجه به وجود فاکتورهای دیگر برای قیمت‌گذاری چندان صحیح نباشد. فاکتورهای دیگر که در نظر گرفته نمی‌شوند عبارتند از میزان عرضه و تقاضا، قیمت‌گذاری انتقالی، افزایش نرخ ارزهای بین‌المللی، بهترین زمان مصرف و به‌کارگیری محصول و موارد دیگر.
- مالیات بر درآمد را افزایش می‌دهد.

مدیریت موجودی کالا با نرم افزار انبارداری دیدگاه

استفاده از راهکارهای نرم افزار انبارداری حسابداری انباردار در محاسبات لایفو و فایفو علاوه بر افزایش سرعت در عملیات به کیفیت و صحت عملیات نیز کمک خواهد کرد. در نرم افزار انبارداری دیدگاه کنترل گردش موجودی و موقعیت کالا و محصولات به راحتی قابل ارزیابی و مشاهده است. همچنین محاسبات انبارداری، قیمت دقیق کالای تمام شده، نقطه سفارش و خواب انبار قابل ارزیابی و مشخص شدن است. در نتیجه استفاده از این راهکار خطای انسانی به حداقل رسیده و اسناد حسابداری و امور حسابداری نیز به سهولت و راحتی انجام می شود.

برای دریافت دمو نرم افزارهای لجستیک

سخن پایانی

ارزیابی موجودی با روش لایفو و فایفو و میانگین موجودی هر کدام پیچیدگی‌های مربوط به خود را دارند. مدیریت انبار نقش بسیار مهمی در ادامه حیات و کنترل هزینه‌های هر فعالیت اقتصادی دارد. مدیریت موجودی به کنترل و پیش‌بینی درآمد کمک می‌کند. در صورت عدم کفایت در مدیریت انبار احتمال هر گونه ایجاد خسارت و زیان مالی نیز وجود خواهد داشت. از سوی دیگر میزان ارزش دارایی هر شرکت از مواردی است که سرمایه‌گذاران بر دانستن آن تأکید دارند. این دارایی توسط حسابداری و به یکی از روش‌هایی که گفته شده محاسبه می‌شود و انتخاب هر روش بر دیدگاه و بینشی که در

سرمایه‌گذاران به وجود می‌آید تأثیرگذار خواهد بود.

استفاده از هر روش دائمی و اجباری نیست و می‌توان با توجه به شرایط اقتصادی بازار و استراتژی‌هایی مختلف فروش و انبارداری آنها را تغییر داد.

چارگون